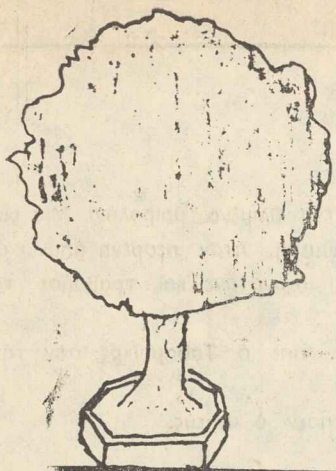
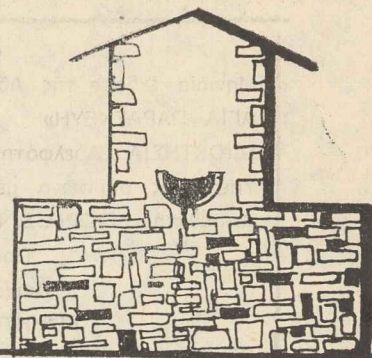

ΚΟΥΣΟΒΙΣΤΑ

Τά ώραϊα σου πλατάνια καὶ τὸ κρῦο σου νερὸ
εἶναι ἄκόμα πιὸ ώραϊα κι' ἀπὸ τὸν παλιὸ καιρὸ

Συντάσσεται ἀπὸ ἐπιτροπὴν

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΚΤΙΣΤΑΔΙΩΤΩΝ ΑΡΤΗΣ

ΕΤΟΣ 1ον

Αριθμὸς φύλλου 2

Απρίλιος 1982

ΠΡΙΟΒΟΛΟΥ 15 ΑΡΤΑ

ΚΤΙΣΤΑΔΕΣ - ΧΤΙΣΤΑΔΕΣ

Τοῦ Γιώργου Χτισταδιώτη

Τὸ ὄνομα τὸ πήραν ἀπὸ τοὺς κατοικοὺς τοὺς ποὺ ἦταν χτίστες. Τὸ ἐπάγγελμα τοῦ χτίστη δὲν τὸ διάλεξαν οἱ ἴδιοι ἀλλὰ τοὺς τὸ ἔδωσε ὁ τόπος ποὺ διάλεξαν νὰ κατοικήσουν.

Ξηρικός, περιορισμένος καὶ γεμάτος κακοντρόχλας ὁ τόπος, κακοντρόχλας ποὺ κάποιοι πεγετώντας (σάρα ὅπως τὴ λένε σήμερον) ἐδῶ καὶ ἑκατομμύρια χρόνια, ἴσως τὰ πήρε ἀπὸ τὸ Τζουμέρκο καὶ τὰ ἄφησε σάν σφήνα ἀπὸ τοὺς λόφους «Ράχη — Κούτσουρο» καὶ «Ράχη Κάμπου» μέχρι «Πολύχνου».

Μελίστρες ἀπὸ τίς δυὸ μεριεὶς καὶ κακοντρόχλας στὴ μέση δὲν μπόρεσαν οὔτε μὲ τὴ γεωργία οὔτε μὲ τὴν κτηνοτροφία νὰ θρέψουν αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους ποὺ κάποτε φώλιασαν

Ἄντι γιὰ χρονογραφημὰ

Τὸ φέρω μπῶτ ἀπὸ Ἡγουμενίτσα — Κέρκυρα τῶν πέντε καὶ μισὴ τὸ ἀπόγευμα σὲ πέντε λεπτά φεύγει ἀπὸ τὸ λιμάνι. Κάθομαι στὸ σαλόνι καὶ μπαίνοντας οἱ ἀνθρώποι νομίζουν ὅτι θὰ τοὺς φύγει κι' ἔρχονται ἕνας, ἕνας μὲ λαχτάρα καὶ ἄγχος ποὺ ἂν δὲν καθήσουν σὲ κάποια καρέκλα θὰ τὸ χάσουν. Δίπλα μου εἶναι ἕνα ζευγάρι μεσόκοπων καὶ ἀναστενάζουν. Ἀναστεναγμός ποὺ σοὺ ραγίζει τὴν καρδιά, ἀναστεναγμός ποὺ θαρρεῖς ὅτι χάνετε ολόκληρος ὁ κόσμος, μαυρισμένη ἡ ψυχούλα τους. Γύρευε τί καημοὺς εἶχαν οἱ ἀνθρώποι ποὺ ὅταν ἀναστενάζαν κυτοῦσε ὁ ἕνας τὸν ἄλλον καὶ κουνοῦσαν τὸ κεφάλι.

— Ποιὸς ξέρει πῶς θὰ τὸν βροῦμε, λέει ὁ ἄντρας στὴ γυναίκα.

— Ὅτι πῇ ὁ Θεὸς ἀπαντᾷ ἡ γυναίκα. Θέλω νὰ μαντέψω τί τοὺς συμβαίνει καὶ ἡ περιέργειά μου ἀρχίζει νὰ παίρνει διαστάσεις κουτσομπόλη.

— Θὰ τὸν ἔχουν βγάλει ἀπὸ τὴν ἀπομόνωση; λέει ὁ ἄντρας — Εἰς Ἁγίαν Σπυρίδωνα μεγάλη ἡ χάρις σου καὶ μεγάλη λαμπὰ δα θὰ σοὺ ἀνάψω προσεύχεται ἡ γυναίκα. Ξανά ἀναστεναγμοὶ καὶ τὸ καράβι φεύγει παίρνοντας τὴν στρόφι μὲσα στὸ λιμάνι.

Προσφέρω τσιγάρο στὸν ἄντρα ἡ γυναίκα δὲν καπνίζει ἐπρεπε νὰ τὸ εἶχα σκεφθῇ γιατί δὲν φαίνοντουσαν ἐξελιγμένοι ὅπως συνηθίζετε καὶ λέγετε.

— Τί σὰς συμβαίνει τοὺς ἐρωτῶ.

— Μεγάλο κακὸ καὶ μεγάλη συμφορά βρῆκε τὸ σπίτι μας.

Ἐχουν τὸν μονάκριβό μας γιό στὴ φυλακή.

— Γιαί; ρωτᾶω ἐγὼ μὲ τὴ σειρά μου.

— Γιατί οἱ νεοὶ σήμερον τὰ θέλουν ὅλα

— Σάν τί δηλαδὴ;

— Νὰ σπουδάζε στὴν Αθῆνα μῆκε στὴν Ιατρικὴ καὶ μάλιστα στὴν πρώτη δεκάδα. Τώρα θὰ ἐπαίρνε τὸ πτυχίον του καὶ θὰ ξανασάναμε καὶ μεις λίγο καὶ θὰ τόχαμε μεγάλο καμὰ ρι γιὰ τὴν οἰκογένειά μας, τώρα ὅμως μεγάλη προσβολὴ δὲν εἶναι νὰ βγούμε ἀπ' τὸ σπίτι μας ὅλοι μὰς προσέχουν καὶ μὰς ἐξερευνᾶνε ἀπὸ πάνω μέχρι κάτω λέτε κι' ἔχουμε λέπρα (καὶ τραβάει μιὰ δυνατὴ ρουφηξιά ἀπὸ τὸ τσιγάρο του) Ὅπως λένε καὶ ὅπως γράψανε καὶ οἱ ἐφημερίδες ἐκεῖ στὴν Αθῆνα ποὺ ἔμενε. Μάλιστα τὴν συνοικία τὴ γράφουν συχνὰ ὡς ἐφημερίδες. Στὰ Ἐξάρχεια συμπληρώνει ἡ γυναίκα του. Κατὰ λαβὰ εἶπα ἐγὼ μὴ συνεχίζετε καὶ σὰς στεναχωρῶ, υπόθεση Ναρκωτικά.

— Δὲν εἶναι μόνο αὐτὸ συνεχίζει ὁ δυστυχισμένος πατέρας. Βλέπετε ἔγινε καὶ ἔμπορος. Εμεῖς στὸ χωριὸ αὐτὸς στὴν Αθῆνα ποὺ νὰ ξέρομε ποὺ πῆγαινε καὶ τί ἔκανε.

— Τιμωρήθηκε πολὺ;

— Πέντε χρόνια γιὰ ὅλα τὸν φέρανε ἐδῶ στίς φυλακὲς τῆς Κέρκυρας καὶ μάθαμε ὅτι τὴν πρώτη μέρα ἔδειρε κι' ἕναν φύλακα γι' αὐτὸ τὸν ἔχουν στὴν ἀπομόνωση.

Καημένοι γονεῖς σκέφθηκα μὲ πόσα ὄνειρα καὶ πόσες χαρὲς περιμένουν τὰ παιδιὰ τους νὰ τὰ καμαρώσουν κι' αὐτὰ τοὺς γεμίζουν πίκρες καὶ ἀπογοητεύσεις.

Πάλι ἀναστεναγμοί, πάλι κούνημα τὸ κεφάλι ὁ ἕνας στὸν ἄλλον.

Ἀπρὰγα παιδιὰ ξανασκέφθηκα μήπως κι' ἐσεῖς βιάζεστε γιὰ τίς ἀπολαύσεις τῆς ζωῆς; Καὶ στὴ φούρια σας, σάν ξεχειλισμένο χεῖμαρ χαλάτε τίς καλλιέργειες τίς ὁποῖες μὲ τὰ ἴδια σας τὰ χέρια εἶχατε φυτέψει;

ΤΑΣΟΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ἐκεῖ.

Πέραση ὅπως λένε ἐκείνη τὴν ἐποχὴ εἶχε τὸ ἐπάγγελμα τοῦ χτίστη. Ἐτσι σάν μόνη διέξοδος γιὰ νὰ ἐπιβιώσουν διάλεξαν τὸν ξενητεμό.

Κάθε χρόνο «Ἀπόλαμπρα», παρέες-παρέες φορτωμένοι μὲ τὰ σῦνεργα (τὸ σφυρί τὸ μυστρί καὶ ἐκεῖνο ποὺ κρεμᾶνε στὸν τοῖχο) ἐπέρναν τὸ δρόμο τοῦ ξενητεμοῦ, γιὰ τὸ Καρπενήσι τὰ χωριά τῆς Θεσσαλίας καὶ τοῦ Μωριά. Οἱ τολμηροτεροὶ ἐφθασαν μέχρι τὴν Ἀμερική, Αυστραλία, Βλαχία, καὶ τελευταία στὴ Γερμανία. —

Στὴ ξενιτιά σάν λασποπαῖδια στὴν ἀρχὴ καὶ σάν μάστοροι ἀργότερα ἔδωσαν ὅλο τὸν εαυτὸν τοὺς γιὰ κάτι τὸ καλὸ τερο. Γιὰ νὰ ἀποκτήσουν φήμη. Νὰ πάρουν ὄνομα ὅπως ἔλεγον γιὰ νὰ τοὺς προτιμῆσουν τὴν ἄλλη χρονιά.

Σὲ γενεὲς γενεῶν μέσα ἀπ' τὴν πάλη αὐτὴ, πέρα ἀπ' τὴν πεζότητα γιὰ τὸ μεροκάματο ξεπιδίησαν ταλέντα ποὺ ἂν καὶ χάθηκαν στὸ χρόνο ἡ παρουσία τους θὰ εἶναι πάντα νωπὴ μὲ αὐτὰ ποὺ πίσω τους ἄφησαν. Μόνο ποὺ τὰ περισσότερα τάφησαν ἀσπαρμένα ἐδῶ καὶ ἐκεῖ σ' ὅλη τὴν Ελλάδα καὶ πολὺ λίγα στὸν τόπο τους, (ὁ γύφτος δὲν ἔχει πυρωσιά στὴ γωνιά του).

Στὰ ἔργα ποὺ ἄφησαν φαίνεται τὸ μεράκι καὶ ἡ καλλιτεχνικὴ φλόγα ποὺ τοὺς ἔκαιγε μέσα τους καὶ ποὺ τίς μεταλαμπάδεψαν στοὺς νεώτερους μέχρι τὴν γενιά ποὺ ζοῦμε.

Σημειώνουμε ἐδῶ δείγματα ἀπὸ τέσσερες γενεὲς ποὺ καθε σήμερινὸς μερακλὴς τεχνίτης, θὰ τὰ ζήλευε. Εἶναι οἱ ἐκκλησιῆς καὶ τὰ γεφύρια τοῦ μακαρίτη Γιώργου Βασιλῆ Καλύβα, τὰ πελεκητὰ μωσαϊκὰ τοῦ μπάμπου Χριστοῦ Βίτσα, τὰ σκαλίστὰ θυροστόμια καὶ αὐλόπορτες τοῦ Γιώργου Μήτρου Χρήστου καὶ τὰ σήμερινὰ τζάκια τοῦ Τάκη τοῦ Κώστα Χριστάκη.

Θὰ ἦταν ἄδικο νὰ μὴ σταθοῦμε γιὰ λίγο καὶ σ' αὐτοὺς ποὺ ἔμειναν πίσω καὶ ποὺ στάθηκαν καὶ αὐτοὶ προταγωνιστὲς στὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν ἐπιβίωση. Στίς γυναῖκες ποὺ μὲ τὸ φευγιὸ τοῦ ἀντρα εἶχαν τὸ βάρος τοῦ διπλοῦ ρόλου στὴν οἰκογένεια γιὰ τὸ ἀνάστημα τῆς γενιάς ποὺ ἔρχονταν.

Ἀλήθεια ποιὸς μπορεῖ νὰ ξεχάσει εἰκόνες ἀπὸ τὴ ζωὴ τῆς γυναίκας στὸ χωριό;

Τὴ μάνα φορτωμένη μὲ τὸ «κούτσικο» ζαλιγὰ νὰ σκαλίζει τίς ρόκες στὰ κουτσοχώρια ἢ νὰ ὀργώνει μὲ τὸ ἀλέτρι ζεμένο ἀπ' τὴν μιὰ μεριά τὴν κουτσογιάλαδα καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη τὸ υπομονετικὸ γαϊδουράκι.

Αὐτοῦ τοῦ ἀγῶνα, ποὺ τελειωμὸ δὲν εἶχε, ἀπὸ τότε ποὺ οἱ πρώτοι ἔχτισαν τίς καλύβες τους στὰ «καλάμια» καὶ στὴ «Μάγγιζα» μέχρι τοὺς τωρινούς ποὺ ζοῦνε στίς ὁμορφὲς βίλες τους. Αὐτοῦ τοῦ ἀγῶνα θὰ ρόσουμε εἰκόνες ἀπὸ τὰ γενησοῦργια, τὴ βάφτιση, τὸ γάμο, καὶ τὸ μακάβριο δρόμο τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς. Στίς χαρὲς, τὰ πανηγύρια καὶ τίς λῆπες ποὺ ἔπερνε μέρος ὅλο τὸ χωριὸ καὶ ποὺ στὴ κάθε περιστάσει κάποιοι καὶ ξεχωρίζε.

Στίς χαρὲς καὶ τὰ πανηγύρια πρώτος καὶ καλύτερος ὁ μακαρίτης ὁ Ἀλέξης, στὰ γιορτάσια καὶ τὸ ξημέρωμα αὐτῶν ποὺ χάθηκαν πρώτος ὁ μακαρίτης Κώστας Θεοχάρης μὲ τὰ ἀξέχαστα αστεῖα του.

Τὸ λαογραφικὸ υλικὸ εἶναι ἀτελείωτο καὶ εἶναι εὐτύχημα ποὺ πέρασε ἀπὸ γενιὰ σὲ γενιὰ μὲ παράδοξο τρόπο σάν θρύλος σάν παραμῦθι. Τίς ἀτελείωτες νύχτες τοῦ χειμῶνα ὁ γείτονας μὲ τὴ φωνή του πῆγαινε στὸ κονάκι τοῦ γείτονα καὶ τὴν ἄλλη βραδυὰ τὸν δέχονταν ἐκεῖνος στὸ διό του κονάκι καὶ ἐκεῖ στὸ παραγῶνι «περαστιά» πίνοντας τσιπούρο (πόντζι) μὲ πασμάδες καὶ καρυδὲς, οἱ γεροντότεροι διηγούνταν τοὺς καημούς τῆς ξενιτιάς καὶ οἱ γυναῖκες τὰ αἰσῶτα κουτσομπολιά τους. Τάκουγαν οἱ μικρότεροι καὶ τάγραφαν στὴ μνήμη τους. Αὐτὰ μέσα ἀπὸ αὐτὴ τὴν στήλη φιλοδοξοῦμε νὰ τὰ παρουσιάσουμε ὅσο μπορούμε αὐθεντικὰ γιὰ νὰ μάθουν οἱ νεώτεροι τίς ρίζες τους καὶ νὰ φρεσκάσουν οἱ παλαιότεροι τὴν μνήμη τους γιὰ παλαιούς καλούς καιρούς.

Μὲ ὅσους θὰ ἀσχοληθοῦμε θὰ τὸ κάνουμε καλοπροαίρετα καὶ ἂν κάποιον λαθῶμε ἄς μὰς συγχωρήσουν οἱ μεγαλύτεροι καὶ ἄς μὰς συμπληρώσουν, γιατί οἱ εἰκόνες ποὺ ἔχουμε μπορεῖ νὰ ξέφτυσαν ἀπ' τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου.

ΚΟΥΣΟΒΙΣΤΑ

Τά ώραϊα σου πλατάνια καὶ τὸ κρῦο σου νερὸ
εἶναι ἄκόμα πιὸ ώραϊα κι' ἀπὸ τὸν παλιὸ καιρὸ

Ἐπειδὴ τὰ στοιχεῖα ποὺ μέχρι στιγμῆς συγκεντρώσαμε κρίνονται ἀνεπαρκῆ νὰ γράψουμε γιὰ τὸ χωριὸ μας ἀπ' τὰ παλιὰ χρόνια μέχρι σήμερον, παρὰ τίς φιλότιμες προσπάθειες ἀπὸ μέρος μὰς ἀλλὰ καὶ ἀπὸ πολλοὺς ἀναγνώστες μὰς, γι' αὐτὸ στὸ φύλλο αὐτὸ μὲ τὸν τίτλο ΚΟΥΣΟΒΙΣΤΑ θὰ ἀσχοληθοῦμε τὰ διάφορα ἐπιθετα ποὺ ὑπάρχουν στὸ χωριὸ μὰς, πῶς κι ἀπὸ ποῦ προήλθαν.

Πρὶν ὅμως ἀπὸ κάθε ἄλλο θεωροῦμε χρεὸς μὰς νὰ εὐχαριστήσουμε πολλοὺς ἀπ' τοὺς χωριανούς μὰς ποὺ μὲ μεγάλη εὐχαρίστηση μὰς δώσαν ἀρκετὲς σημαντικὲς πληροφορίες.

Ὁ Γιώργος τ' Γιάνν' Καλύβα, ὁ Γιαννακούλας, ὁ Τάκ' Χήτας, ὁ Γιάνν' Γάκης, ὁ Κώστα Μήτρος, ὁ Ἀντρέα Φλώρος, ὁ Βασίλ' Φλώρος, ὁ Μήτσιο Τόλης, ὁ Κώστα Βήσας, ὁ Βασίλ' Γιαννάκης, ὁ Σπύρο Γιάννης κ.ά. πρόθυμα μὰς διηγήθηκαν πολλὰ περιστατικὰ τὰ ὁποῖα εἶχαμε τὴν εὐκαιρία νὰ διασταυρώσουμε γνώμες σὲ δημόσια συζήτηση ποὺ ἔγινε στὸ μαγαζὶ τοῦ Τάκη τοῦ Κώστα Χετάκη στὸ χωριό.

Στὴν περιοχὴ Διανάτικα ποὺ βρίσκεται στὸ χωριὸ μὰς ζοῦσαν οἱ Διαναῖοι.

Ἄν ἦταν ἀπ' τὴν Κουσοβίστα ἡ ἥρθαν ἀπὸ κάποιο ἄλλο μέρος αὐτὸ οὔτε τὸ ξέρομε ἀλλὰ εἶναι ἀδύνατο καὶ νὰ τὸ ἐξακριβώσουμε.

Πότε; Ἀπὸ υπολογισμούς ἀπὸ γενεὰ σὲ γενεὰ υπολογίζουμε ὅτι πρέπει νὰ ζοῦσαν γύρω στὰ 1600 μὲ 1800 καὶ μετὰ χωρὶς νὰ ξέρομε τὸ γιατί τὸ ἐπιθετο αὐτὸ χάνεται ἀπ' τὸν δικὸ μὰς χώρο.

Τελευταῖοι ἀπ' τὴν οἰκογένεια αὐτὴ φέρονται τρία άτομα, ὁ Γιαννάκης, ὁ Μήτσιος καὶ τοῦ τρίτου τὸ ὄνομα δὲν ἀναφέρεται πουμενά.

Αὐτὸς ὁ τρίτος ἔφυγε ἀπ' τὰ Διανάτικα καὶ βρέθηκε μὲ μιὰ καλύβα στὴν περιοχὴ ποὺ ὅλοι γνωρίζουμε σάν καλυβαϊκά.

Ὁ Διανάτης ἡ Διαναῖος λοιπὸν μὲ τὴν καλύβα καὶ τοῦ μινε Καλύβας γι' αὐτὸ κι ἔχει χαθεῖ τὸ κύριο ὄνομα του καὶ τὸν ἀκούμε μόνο σάν Καλύβα.

Οἱ Διαναῖοι φέρονται πῶς εἶχαν μεγάλη περιουσία στὴν Κουσοβίστα καὶ μοιράζοντάς τὴν στὰ τρία παιδιὰ τους ἔδωσαν στὸν Γιαννάκη τὴ Σκιά καὶ στὸν Μήτσιο τὰ Παραπόρια καὶ στὸν τρίτο τὰ ποτιστικὰ ἢ χαλίκη ἢ κῶπες ἔτσι.

Ἐκτοτε οἱ Διαναῖοι χάνονται καὶ τρία ἐπιθετα καινούργια ἐμφανίζονται στὴν Κουσοβίστα.

Ὁ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ, ὁ ΜΗΤΣΙΟΣ κι' ὁ ΚΑΛΥΒΑΣ.

Ἀπὸ τότε μέχρι σήμερον στοὺς σήμερινούς Γιαννακαίους, ἔχουμε περίπου ἐπτά γενεαίς. Ἀπὸ τὸν ΓΙΑΝΝΑΚΗ γεννήθηκε ὁ ΜΗΤΡΟ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ. Ἀπ' αὐτὸν ὁ ΝΙΚΟ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ μετὰ ὁ ΣΠΥΡΟ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ, μετὰ ὁ ΜΗΤΡΟ ΣΠ. ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ ποὺ πολλοὶ ἀπὸ μὰς τὸν θυμόμαστε, μετὰ ὁ ΣΠΥΡΟΣ καὶ ΒΑΣΙΛΗΣ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ γιὰ νὰ φτάσουμε ἔτσι στὸν ἈΝΔΡΕΑ καὶ τὸν ΜΗΤΣΙΟ τοῦ ΣΠΥΡΟΥ ΓΙΑΝΝΑΚΗ, στὸν Γιώργο καὶ τὸν Σπύρο τοῦ ΝΙΚΟΥ ΓΙΑΝΝΑΚΗ καὶ στοὺς Γιώργο, Μήτσιο, Κώστα Βασίλ Γιαννάκη.

Κάπως ἔτσι πρέπει νὰ ἀκολουθεῖ καὶ τὸ Γενεαλογικὸ Δένδρο τῶν Μητσαίων καὶ τῶν Καλυβαίων, μὲ τοὺς ὁποῖους θὰ ἀσχοληθοῦμε στὸ ἐπόμενο φύλλο μὰς.

Πρὶν ὅμως κλείσουμε παρακαλοῦμε καὶ πάλι ὁποῖον ἔχει ὁποιοδήποτε στοιχεῖο ἄς μὰς τὸ γράψει, θὰ βοηθήσει πολὺ καὶ μὰς καὶ τὴν ἀλήθεια ποὺ ἐπιδιώκουμε νὰ πετύχουμε.

ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΟ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ

Ἡ Ἀδελφότητα εὐχαριστεῖ τοὺς κάτωθι συγχωριανούς μὰς ποὺ προσέφεραν διάφορα χρηματικὰ ποσὰ υπὲρ τοῦ Νέου Νεκροταφείου.

Αναλυτικὰ μὰς ἐστειλαν:

Τόλη Παναγιώτα τοῦ Γεωργ. — Ἄρτα δρχ. 3.000

Παπαθεοδώρου Ἀνδρέας τοῦ Σπυρ. — Λούρος » 2.000

Βήχας Στέφανος τοῦ Κων/νου — Ἄρτα » 500

Παπαθανασίου Δημήτριος τοῦ Κων/νου — Ἄρτα » 400

Τὰ χρήματα βρίσκονται στὴ διάθεση τῆς Κοινότητος.

Στὰ μέλη καὶ σὲ ὅλους γενικά τοὺς χωριανούς ὅπου κι' ἂν βρίσκονται, τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τῆς Ἀδελφότητος

Εὐχεται
ΚΑΛΟ ΠΑΣΧΑ

«ΚΟΥΣΟΒΙΣΤΑ»

Μηνιαία έκδοση της Αδελφότητας Κτισταδιωτών Αρτης «Η ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ»

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ: Αδελφότητας Κτισταδιωτών Αρτης

Υπεύθυνος σύμφωνα με το Νόμο

Διευθυντής: ΓΙΩΡΓΟΣ Β. ΦΛΩΡΟΣ

Πριοβόλου 15 Άρτα

Διαχειριστής Οικονομικού

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Β. ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ

Οι Γνώμες συνεργατών δεν εκφράζουν απαραίτητα και τις απόψεις του Δ.Σ.

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Εσωτερικού ετησία 250 δρχ.

Εξωτερικού ετησία 1000

Κοινοτήτων ετησία 500

Γραφεία Πριοβόλου 15 Άρτα

Ποιός είναι ποιός

Τόν είχαμε συνηθίσει, Παύλο ο ένας, Παύλο ο άλλος, κι ανταμώνανε κιόλας σχεδόν καθημερινά και πίνανε και κανένα ουίσκάκι στο Μονοπλιό και κέρναγε κιόλας ο Παύλος ο Παπαθανασίου και ξαφνικά ο Παύλος έπαψε νάναι Παύλος, όχι ότι έπαθε τίποτα ο άνθρωπος δηλαδή (χτυπάμε ξύλο τοκ, τοκ, τοκ) και μια χαρά είναι και το ταξί το δουλεύει και εμάς μάς δουλεύει τόσα χρόνια που όλοι τόν φωνάζουμε Παύλο, όλοι τόν ξέρουμε Παύλο, όλοι τόν γιορτάζουμε Παύλο και πώς τόν λένε νομίζετε; Κρατηθείτε: ΑΡΧΙΜΙΔΗ.

Όχι Αρχιμίδη και Παύλο αλλά σέκο τελείως σέκο Αρχιμίδη και δεν τόν λένε μόνο αλλά τόν γράφουμε κιόλας Αρχιμίδη.

Τώρα γιατί τόν φωνάζουμε Παύλο αφού τόν λένε Αρχιμίδη; τήν ιστορία μάς τήν διηγήθηκε ο αδερφός του ο Γιώργος στο Μονοπλιό και τήν μεταφέρουμε αυτούσια.

Νουνός του λεί, ήταν ο Μακαρίτης ο Παπακώστας (Λένης). Έφερε το αβάπτιστο απ' τη Βίλια ή γιαγιά του ή Πηνελόπη (ή μάνα δεν παρίστατο τότε ποτέ στη βάπτιση) ήρθε κι' ο νουνός αλλά επειδή δεν είχε ζεσταθεί το νερό πέταχτηκε να δει τόν μπατζανάκη του τόν δάσκαλο το φλώρο που έκανε μάθημα δίπλα κι' έκανε ο δάσκαλος μάθημα για τόν Αρχιμίδη εκείνη τη μέρα.

Άρεσε φαίνεται τ' όνομα στον παπά και κατεβαίνοντας πήρε το παιδί στα χέρια και τ' ονόμασε ΑΡΧΙΜΙΔΗ.

Κατά το έθιμο ο νουνός πήγε το μεσημέρι τραπέζι στη Βίλια κι' έσφαξε και κόκοτο ή Κώστα Παπανάσιαινα και πέριμενε να μάθει και τ' όνομα του παιδιού.

Όταν όμως τ' άκουσε δεν τής άρεσε και ακολούθησε ο εξής διάλογος:

— Παπάμ' εγώ δεν το φτχάω να το πω αυτό τ' όνομα.

— Νά θμάσαι το κρεμύδ' και να λές κρεμύδ' - κρεμύδ' Αρχιμίδ'.

— Δεν το λiew εγώ το παιδίμ κρεμύδ'.

— Καλά πέστο Παύλο κοντά.

Και γράφτηκε μὲν το παιδί Αρχιμίδης και πήγε στο σχολείο Αρχιμίδης και μεγάλωσε στα χαρτιά Αρχιμίδης. Αλλά μια ζωή είναι και θάναι Παύλος τόν ξέρουμε και θά τόν ξέρουμε Παύλο.

Και νάναι καλά ὁ ἄνθρωπος.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΦΛΩΡΟΣ

Μικρά - μικρά

Στὴν κοπέλλα τοῦ Γιώργου Δ. Καλύβα καὶ στὸν ἄντρα τῆς ποὺ παντρεύτηκαν τὸν περασμένο μῆνα στὴν Αθῆνα εὐχόμαστε βίον ἀνθόσπαρτον.

Ὁ παπα-Νίκος (ὁ Λένης) εἶχε κουραστεί τὰ τελευταία χρόνια καὶ οὔτε στὸν ἐπιτάφιο γίνονταν περιφορὰ, οὔτε τὴν Ἀνάσταση ἐβγάζε ἐξω στὴν πλατεία ὅπως ἔκανε παλαιότερα. Θέλουμε νὰ πιστεύουμε πῶς ὁ καινούργιος παπὰς θὰ ξαναζωντανέψει αὐτὸ τὸ ἔθιμο ποὺ τόσο ὁμορφο ἦταν καὶ κινδυνεύει νὰ ἐκλείψει.

Ἡ συνεντεύξη

Ἡ ἐπιτυχία ποὺ σημεῖωσε ἡ συνεντεύξη τῆς ἀδελφότητας ποὺ ἐγίνε στις 24 Μαρτίου στὸ κοσμικὸ κέντρο «ΒΑΛΚΑΝΙΑ» ἦταν ἄνευ προηγουμένου. Οἱ συγχωριανοί μας ἀπ' τὴν Ἀρτα, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἄλλες γειτονικὲς πόλεις (Γιάννενα, Ἀγρίνιο, Λοῦρο Πρέβεζα) ἐτρέξαν στὸ κάλεσμά μας καὶ ὥρα θη περίπου εἶχε ἤδη γεμίσει ἡ αἴθουσα.

Πάνω ἀπὸ 150 ἄτομα κάθε ηλικίας πήραν μέρος στὴν πρῶτη γιά τὸ 1982 ἐκλήλωση τῆς Ἀδελφότητας.

Τοὺς καλεσμένους χαιρέτησε ὁ πρόεδρος τῆς Ἀδελφότητας κ. Λάμπρος Λάμπρος ποὺ ἀφοῦ τοὺς εὐχαρίστησε γιά τὴν ἀθρόα συμμετοχὴ τοὺς εὐχήθηκε νὰ εἰμαστε ἐτοι ἐνωμένοι καὶ ἀδελφομένοι σὲ ὅλες τὶς ἐκδηλώσεις τῆς Ἀδελφότητας.

Μετὰ τὸ φαγητὸ ὁ πρόεδρος ἐσυρε τὸ χορὸ καὶ λίγο ἀργότερα τὸ γλέντι ἄναψε.

Καθ' ὅλη τὴ διάρκεια ἐπεκράτησε ἀδελφικὴ ἀτμόσφαιρα. Τὰ κρασιά καὶ τὰ διάφορα ἄλλα ποτὰ ἦταν ἀφθονα καὶ συν ἐβαλλαν ὥστε τὸ κέφι νὰ φτάσει στὸ ἀποκορύφωμα.

Οἱ πάντες ἔμειναν ἐνθουσιασμένοι ἀπ' τὸ γλέντι ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν Διεύθυνση τοῦ κέντρου ποὺ κατὰ γενικὴ ὁμολογία ἦταν ἀψογῇ.

Εμεῖς ἀπ' τὴ μεριά μας τί νὰ πούμε; Τὸ μόνο ποὺ ἔχουμε εἶναι νὰ εὐχηθούμε ὅλες οἱ ἐκδηλώσεις τῆς Ἀδελφότητας νὰ ἔχουν τὴν ἴδια συμμετοχὴ καὶ τὸ ἴδιο κέφι μὲ τὴν πρῶτη.

Εὐθυμογράφημα

Ἀπ' αὐτὸ τὸ φύλλο ξεκινάμε μιὰ νέα στήλη μὲ εὐθυμογραφήματα τῶν καλύτερων εὐθυμογράφων, Ἑλλήνων καὶ ξένων.

Σὺν πρῶτο διαλέξαμε τὴν ΦΑΡΜΑΚΩΜΕΝΗ τοῦ ΣΤΑΜ--ΣΤΑΜ.

Ἀπολαύστετο..

Μόλις τελείωσε ἡ λειτουργία καὶ κολάτισε στὸ πόδι ὁ παπὰ Λευτέρης, καβαλλίκεψε νὰ φύγῃ, μὲ τὸ δυνατό καὶ γρήγορο μουλάρι του. Ὁ Γιωργῆς ὁ Ταρμπικός ἐξουσιωδότηθηκε ἀπ' τὸ χωριό, τιμὴς ἔνεκεν νὰ τὸν ἀκολούθησῃ ὡς τὸ γειτονικὸ χωριό.

Ὁ παπὰ Λευτέρης ἦταν παπὰς τριῶν χωριῶν καὶ λειτουργοῦσε ἐκ περιτροπῆς στὸ κάθε ἓνα. Φρέσκες καὶ ζεστὲς ἀκόμα οἱ λειτουργιές, φούσκωναν μέσα στὸ πολύχρωμο δισάκι ποῦταν βολμένο πισοκάπουλα, δίδοντας ἐτσι στὸν παπὰ μεγαλοπρέπεια ἐφίππου μεγιστάνος.

Ὁ Γιωργῆς ὁ Ταρμπικός ἦταν ἓνας ἄνθρωπος φτωχὸς καὶ ταπεινὸς ὅσο καὶ πονηρὸς. Στὸ χωριὸ ἔκανε τὶς δουλειές τῆς κοινότητος, ἀμοιβόμενος ἐξευτελιστικά, πρῶτος νὰ τρέξῃ πάντοτε ὅταν ζητούσαν κανένα συγχωριανὸ του οἱ ἀρχές, στὴ χώρα, γιὰ νὰ ἀναγγεῖλουν ἢ νὰ διατάξουν κάτι, γρήγορος γιὰ νὰ εἰδοποιήσῃ τὰ γειτονικά χωριά, ὅταν καίμια κοινὴ ἀνάγκη ἐπέβαλλε τὴν σύναξη, ἐπιτήδειος νὰ σφάξῃ καὶ νὰ πῆσῃ τὸ ἀρνί, ὅταν ἐπισκέπτονταν τὴν Κοινότητα κανένας ἀστυνόμος.

Στὰ ἐπίσημα γεύματα δὲν καθόταν ποτέ. Περιοριζόταν νὰ γλύψῃ τὰ κόκκαλα π' ἀπόμειναν ἀπὸ τοὺς ἐπίσημους καὶ νὰ χάψῃ τὰ κομμάτια, ποὺ κατὰ τὸ λιάνισμα τρύπωνε στὸ λιγδιασμένο του κόρφο.

Ὅταν δὲν εἶχε γενικῆς φύσεως υπηρεσίες, ἔκανε τὸν ἀγὼ γιάτῃ.

Ἔτσι λοιπὸν κέκινησαν μὲ τὸν παπὰ ἐκεῖνο τὸ πρῶτο, ποὺ ἡ καλωσύνη τοῦ Θεοῦ, εἶχε κατέβει ὡς ἀνοιξὶς ἐπὶ τῆς γῆς. Ὅλα, ἐμπυχα καὶ ἀψυχα, ἦσαν γεμάτα ἔρωτα, ἐλπίδα καὶ χαρὰ, χυμοὺς καὶ εὐωδίες.

Περνώντας ἀπὸ τὸ νεκροταφεῖο, τοῦ γειτονικοῦ χωριοῦ

Ἡ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΕΥΧΑΡΙΣΤΕΙ

Θερμὰ εὐχαριστήρια ἀπευθίνει ἡ κοινότητα στοὺς κ.κ. ΑΓΓΕΛΗ Η. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ καὶ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟ ΧΡ. ΜΠΡΙΑΣΟΥΛΗ ποὺ προσέφεραν 405 μέτρα πλαστικοῦ σωλήνα 3/4 γιὰ τὴν ὑδρευσση τοῦ Νεκροταφείου.

Τὸν ΑΘΑΝΑΣΙΟ Γ. ΛΕΝΗ ποὺ προσέφερε 50 σάκκους τσιμέντα γιὰ τὸ Νεκροταφεῖο.

Τὸν ΓΙΩΡΓΟ Δ. ΘΕΟΧΑΡΗ ποὺ προσέφερε 6 σάκκους τσιμέντα ἐπίσης γιὰ τὸ Νεκροταφεῖο.

Σὲ μάς ἀπομένει νὰ τοὺς συγχαροῦμε γιὰ τὴν πράξη τους καὶ νὰ εὐχηθούμε νὰ τοὺς μιμηθoύν καὶ ἄλλοι.

ΝΕΟ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ

Ὁ ρυθμὸς μὲ τὸν ὁποῖο συνεχίζεται ἡ κατασκευὴ τοῦ νέου Νεκροταφείου εἶναι ικανοποιητικὸς ἔχει ἤδη τελειώσει ὁ τοίχος ἀντιστηρίξεως καὶ μένει ἡ περιφράξη καὶ μιὰ κάποια διαμόρφωση τοῦ χώρου.

Μετὰ μάλιστα τὴν προσφορὰ τῶν Ἀγγελοῦ Παπαδημητρίου καὶ Χριστόδουλου Χ. Μπριασοῦλη ἔχει λυθεῖ καὶ τὸ θέμα ὑδρεύσεως καὶ μετὰ ἀπὸ λίγο καιρὸ τὸ μόνο ποὺ θὰ υπολοιπεται θὰ εἶναι ἓνα ἐκκληράκι.

Κι' ἐτσι τὸ χωριὸ μᾶς ἀλλάζει γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ νεκροταφεῖο.

Πόσες φορές ἄλλαξε ἄραγε; Αὐτὸ τὸ ἐρώτημα ἔκαιγε καὶ μάς γι' αὐτὸ κάναμε μιὰ ἐρευνα γύρω ἀπ' αὐτὸ τὸ θέμα.

Βρῆκε, μάς λέει ὁ Γιώργος τ' Γιάνν' Καλύβα, ὁ Νίκος Μποῦσιος καθὼς ἔσκαβε τὸ χωράφι τοῦ στ' Πολύχρον' κἄνα δυο μνήματα πολὺ παλιὰ. Κι' ἂν ἀκολουθήσουμε τὶς ὁμολογίες καὶ τὶς ἐνδείξεις ποὺ ἔχουμε πῶς τὸ χωριὸ ἦταν χαμηλὰ μεταξὺ Ἀγίας Παρασκευῆς καὶ Παλιόστανης ἐπιβεβαιώνεται ἡ γνώμη πῶς ἐκεῖ πρέπει νὰ ἦταν κάποτε τὸ Νεκροταφεῖο ἢ ἓνα νεκροταφεῖο τοῦ χωριοῦ μας.

Οἱ μέχρη σήμερα ἐπιζῶντες πάντως σὺν παλαιότερο Νεκροταφεῖο θυροῦνται αὐτὸ τοῦ Ἀγίου Νικολάου. Κατὰ γενικὴν μάλιστα ὁμολογίαν ἦταν ἐκεῖ ποὺ σήμερα εἶναι ἡ πλατεία κάτω ἀπὸ τὸν πλάτανο.

Ἀπὸ πότε μέχρι πότε;

Ἀπὸ πότε δὲν μπορεῖ κανένας νὰ μάς τὸ πεί. Μέχρι πότε ὁμως μπορούμε κάλιστα ἂν ὀχι μὲ ἀπόλυτη σιγουριά τουλάχιστο ἀπ' τὰ γεγονότα νὰ βγάλουμε ἓνα συμπέρασμα.

Στὸ ἐχειρίδιο τοῦ Σεραφεῖμ Ξενοπούλου ποὺ γράφτηκε τὸ 1884 αναφέρεται ὁ Ἅγιος Νικόλαος σὺν μιὰ ἀπὸ τὶς τρεῖς ἐκκλησίες τοῦ χωριοῦ μας (Ἅγιος Νικόλαος, Ἁγία Παρασκευή, Ἁγία Τριάδα). Στὴν εἰσοδὸ τῆς ἐκκλησίας μᾶς ὁμως ὑπάρχει σκαλιστὴ ἡ χρονολογία κατασκευῆς τῆς καὶ εἶναι τὸ 1886. Ἀρα στὴ θέση αὐτὴ γρηγορότερα ἦταν μιὰ ἄλλη ἐκκλησία παλιὰ, ἴσως μικρότερη τοῦ Ἀγίου Νικολάου.

Μὲ τὴν ἀνακατασκευὴ τῆς λοιπὸν ἴσως καὶ μὲ τὴν ἀλλαγὴ τῆς θέσης τῆς μεταφέρθηκε τὸ Νεκροταφεῖο πάνω ἀπ' τὴν ἐκκλησία στὴ θέση ποὺ βρίσκεται τὸ δημοτικὸ σχολεῖο σήμερα.

ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

ἀκούσαν ἓνα κλάμα σιγαλὸ, ἓνα θλιμένο μοιρολόγι. Μιὰ γυναῖκα νέα, στρογγυλὴ καὶ ζουμερή, ἦταν πεσμένη ἀπάνω σ' ἓνα τάφο καὶ χτυπιόταν καὶ δερνόντανε καὶ τραβοῦσε τὰ μαλλιά τῆς.

— Ἄ. Ἡ Κυρά—Γιάνναίνα, εἶπε ὁ Ταρμπικός, σὺν τὴν εἶδε.

— Εἶναι πολὺς καιρὸς; ρώτησεν ὁ ἱερεὺς.

— Θὰ εἶναι ἐξῆ μῆνες.

— Κι' ἀκόμα δὲν παρηγορήθηκε; Φαντάσου πόσο θὰ τὸν ἀγαποῦσε.

Ὁ Ταρμπικός, κούνησε τὸ κεφάλι του.

— Ἐχουν «ιμάνι» οἱ γυναῖκες. Κρεμασμένες ἀπὸ τὴν γλώσσα νὰ τὶς ἰδῷ δὲν τὶς πιστεύω.

Ὁ παπὰς ἀντέτεινε. Ὅχι δὲ δὲν εἶχε δικὸν ὁ Ταρμπικός. Δὲν εἶναι ὅλες οἱ γυναῖκες τὸ ἴδιο. Εἶναι καὶ παλῶναικες καὶ πλάνες, μὰ εἶναι καὶ καλές.. Οὔτε πρέπει νὰ τοῦ φαίνεται παράξενο πῶς μιὰ γυναῖκα μένει ἀπαρηγόρητη ποὺ ἔχασε τὸν ἄντρα τῆς. Πρέπει κανεῖς νὰ σέβεται τοῦ ἀλλοῦνοῦ τὸν πόνο. Ὅχι πάλι, ὅλον τὸν κόσμον «σβάρνα νὰ τὸν πέρνουμε»...

— Ἄ τὶς καρακάξες τοῦ διαβόλου παπὰ μου, δὲν τὶς ξέρεις, φαίνεται.

Πῶς, ὁ παπὰς δὲν ἤξευρε τὸν κόσμον; Αὐτὸς ποὺ πρῶτος τὸν πιάνει στὰ χέρια του, ὅταν ἔρχεται καὶ τελευταῖος τὸν κατευσδώνει; αὐτὸς ποὺ ξέρει καὶ τόσα γράμματα; Ἀμ' τότε ποιὸς τὸν ξέρει; ὁ Γιωργῆς ὁ Ταρμπικός;

— Ἐ τότε, βάζουμε στοίχημα, Δεσπότη μου. Θέλεις νὰ τὴν φιλήσω τὴ κυρά Γιάνναίνα ἄψε-σβύσει;

— Διὰ τῆς βίας;

— Ὅχι μὲ τὸ θέλημά τῆς. Τὸ πὰς παπὰ μου ἓνα στοίχημα;

Ὁ παπὰς σκέφτηκε λίγο. Ἐπρεπε νὰ δώσῃ ἓνα μάθημα, σ' αὐτὸν τὸν ἀναιδῆ χωριάτη. Νὰ μάθῃ νὰ σέβεται τὸν πόνο τοῦ καθενὸς καὶ πρὸ παντός τὴν ἀντίληψη τῶν παπᾶδων.

— Τί θές νὰ στοιχηματίσουμε βρέ Ταρμπικό; ρώτησε τὸν ἀγωνιάτῃ.

— Εγὼ δὲν ἔχω ἄλλο ἀπὸ τὸ μουλάρι μου. Τὸ βάζω στοίχημα μὲ τὸ δικὸ σου.

— Σὺμφωνος. Ἀλλὰ ἂν δὲν τὸ ἰδῷ μὲ τὰ ἴδια μου τὰ μάτια, δὲν θὰ τὸ πιστέψω.

— Καλὰ. Ἀνέβα σ' ἐκείνη τὴν ελῆ.

Ὁ Ταρμπικός ἀφοῦ σιγούρεψε τὰ δυὸ μουλάρια, πήγε σ' ἓνα τάφο κοντὰ σ' ἐκεῖνον ποὺ ἐκόπτετο ἡ χήρα καὶ ἄρχισε νὰ κλαίῃ, νὰ φωνάζῃ καὶ νὰ χτυπιέται ἀπαρηγόρητα. Τὸ σκούξιμό του καὶ οἱ κλάψες, ἔκαναν τὴν γυναῖκα νὰ προσέξῃ. Τόνεῖδε καὶ τὸν λυπήθηκε.

— Καὶ τί ἐπαθες, μωρὲ κακὸμοῖρε, καὶ σὺ;

— Μὴν τὰ ρωτᾷς, κυρά μου, ἔχασα τὴν γυναῖκα μου.

— Πῶ... Συμφορὰ σου μαῦρε. Κι' εἶναι μωρὲ πάρα πολὺς καιρὸς;

— Θὰ εἶναι ἓνας χρόνος.

— Πῶ... Συμφορὰ σου, κακομοῖρη.

— Καὶ δὲν εἶναι μονάχα αὐτὸ. Μὰ δὲν ξέρεις καὶ τί ἄλλο ἔχω πάθει. Ἐβγάλα κι' ὄνομα κακὸ. Εἶναι τὰ χεῖλια μου φαρμακωμένα κι' ὅποια φιλήσω, πάει πέθανε. Εἶναι ἡ δευτέρη γυναῖκα μου αὐτὴ ποὺ κλαίω. Κι' ἐτσι ἐβγάλα ὄνομα κακὸ καὶ καμμιὰ δὲ μὲ θέλει.

— Μὰ ἂν εἶναι ἐτσι, τότε φίλησε καὶ ἐμένα νὰ πεθάνω νὰ πάω νὰ χαθῶ. Νὰ πάω νὰ βρῶ τὸν μακαρίτη τὸν ἄντρα μου....

— Ἄ μπά φτωχιά... Γιατί νὰ σὲ πάρω στὸ λαιμό μου, τέτοια νέα γυναῖκα, σὺν καὶ σένα;

— Τέτοια ζωὴ, ἡ μαῦρη τί τὴν θέλω, δίχως τὸν ἀνδρὸν-λη μου... Φαρμάκωσέ με νὰ πάω νὰ χαθῶ. Φαρμάκωσέ με νὰ γλυτώσω....

Ὁ Ταρμπικός τί νὰ κἄνῃ. Αφοῦ ἡ κυρά-Γιάνναίνα ζητοῦσε νὰ γλυτώσῃ ἀπὸ τὴ δύστυχη ζωὴ, γιατί νὰ μὴν τὴν εὐκολῶναι;

— Ἐχεις δικαίον κακομοῖρα, τῆς εἶπε. Ζωὴ εἶναι αὐτὴ νὰ στραγγίξῃς ἀπὸ τὰ δάκρυα ὅλη μέρα κι' ὅλη νύχτα... ἔλα νὰ πὰς νὰ βρῇς τὸν ἄνδρα σου...

Καὶ τὴν τράβηξε, ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὴν ελῆ, ἀπάνω στὴν ὁποία εἶχε κουνιάσει ὁ παπὰς, ἀκροτόμενος τί τυχὴ τὸν πέριβε, νὰ ἀποχτήσῃ δυὸ μουλάρια.

— Φίλησέ με... Φίλησέ με, νὰ φαρμακωθῶ, ἔσκουζε ἡ Γιάνναίνα.

— Αφοῦ τὸ θέλεις, αἰντε, Θεὸς νὰ σὲ σχωρήσῃ... Αἰντε μακαρίτισσα, καλὴ ψυχὴ... Χαιρέτισμάτ' ἄνδρός σου.

Καὶ τῆς ἔσκασε δυὸ λαιμάρια φιλιὰ.

Ἐκείνη ἀναλυγώθηκε. Ἦταν ἀπ' τὰ φιλιὰ, ἦταν ἀπ' τὸ φαρμάκι τους; Ποιὸς ξέρει. Ἐνεῖρε πίσω τὸ κεφάλι τῆς κι' ἐτραυλίζε, σὺν τοὺς ἐτοιμοθάνατους.

— Φαρμάκωσέ με... Φαρμάκωσέ με ἀκόμα ὅσο μπορεῖς, τὴ μαῦρη, γιὰ νὰ μὴ γλυτώσω.

Ξαφνικὰ καθὼς εἶχε ἀνεστραμμένο τὸ κεφάλι τῆς, εἶδε τὸν παπὰ ἀπάνω στὴν ελῆ, ἀγριεμένο, ἀναμαλλισμένο, βλασφόνον.

— Τί κυττᾷς παπὰ μου; Εγὼ φαρμακώνομαι, τοῦ φώναζε.

Καὶ ὁ παπὰς, μὲ μιὰ φωνή, ποὺ ἦταν κεραυνὸς, ποὺ ἐρχόταν ἀπὸ τὸν οὐρανὸ ἐπάνω οὐρλιάζε:

— Εσύ φαρμακώνεσαι μωρὴ παλιοβρωμιά, ἡ εγὼ, ποὺ χᾶνω τὸ μουλάρι μου;